

The Integration of Community Multi-disciplinary with the Construction of Area-based Child Protection Pathway in Pluk Rad Sub-district, Bang Rakam District, Phitsanulok Province

Pattanaphanu Tooltham¹ and Chaiyaporn Ukosachan^{2*}

¹ Pibulsongkarm Rajabhat University, Thailand

² Thammasat University, Thailand

* Corresponding author. E-mail: Ajarn_tan@hotmail.com

ABSTRACT

This article aimed to analyze the Multidisciplinary operations, obstacles, and child protection system in the domestic areas by conducting in-depth interviews with the involved officers, including social workers, nurses, psychologists, Village Health Volunteers, the Children and Youth Council, and local government members. The result of the study found that, currently, there are child protection measures implemented from several agencies, with the Children's Homes and families as the working core of collaboration with local and other organizations within the areas. Surprisingly, the challenges and impediments discovered are that the practitioners have differing perspectives on children's rights and professional ethics standards; such as, practitioners from various backgrounds must collaborate to develop common child safety strategies. There is also an unavoidable structural barrier: the parental generation of children has been drawn to cities, leaving many children with grandparents, and many families are unaware of the value of child development and education. As a result, it is essential to convey to more local people the concept that children are not the property of the family but are valued citizens of the nation, and that children own their own lives, in addition to developing additional resources to assist the care of family children.

Keywords: Children Rights, Child Protection, Interdisciplinary

การบูรณาการสหวิชาชีพชุมชนกับการกำหนดสร้างแนวทางการคุ้มครองเด็กเชิงพื้นที่ ตำบลปลักแรด อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก

พัฒนาคุณ ทูลธรรม¹ และ ชัยพร อุโฆษจันทร์^{2*}

¹ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ประเทศไทย

² มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: Ajam_tan@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการทำงานของทีมสหวิชาชีพ อุปสรรค และแนวทางการเสริมสร้างระบบการคุ้มครองเด็กในพื้นที่ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ปฏิบัติงานด้านคุ้มครองเด็กในพื้นที่ประกอบด้วย นักสังคมสงเคราะห์ พยาบาล นักจิตวิทยา อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน สภาดังและเยาวชนผู้ปฏิบัติงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(อปท.) ผลการศึกษาพบว่า ปัจจุบันในพื้นที่มีกลไกการทำงานคุ้มครองเด็กจากหน่วยงานที่หลากหลาย โดยมีบ้านพักเด็กและครอบครัวเป็นแกนหลักในการทำงานร่วมกับท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นๆ จากแต่เดิมที่เป็นการทำงานที่แยกส่วนกัน ทั้งนี้ปัญหาและอุปสรรคที่พบที่น่าสนใจคือ ผู้ปฏิบัติงานมีมุมมองด้านสิทธิเด็กและหลักของจรรยาบรรณในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการกำหนดหลักการปฏิบัติงานคุ้มครองเด็กร่วมกันระหว่างผู้ปฏิบัติงานที่มีพื้นฐานความคิดต่างกัน นอกจากนี้ยังมีอุปสรรคในระดับโครงสร้างที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงกล่าวคือคนรุ่นพ่อแม่ของเด็กถูกดึงดูดเข้าสู่เมืองและทิ้งเด็กจำนวนมากให้อยู่กับรุ่นปู่ย่าตายายซึ่งหลายครอบครัวขาดความรู้เรื่องพัฒนาการเด็กและความสำคัญของการศึกษา ดังนั้นจึงจำเป็นต้องถ่ายทอดความคิดเรื่องเด็กไม่ได้เป็นสมบัติของครอบครัว แต่ว่าเป็นพลเมืองอันมีค่าของประเทศชาติและเด็กเป็นเจ้าของชีวิตตนเองให้กับคนในพื้นที่มากขึ้นร่วมกับสร้างทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการดูแลเด็กของครอบครัวมากขึ้น

คำสำคัญ: สิทธิเด็ก, การคุ้มครองเด็ก, สหวิชาชีพ

© 2023 JSSP: Journal of Social Science Panyapat

บทนำ

คำว่าเด็กในวันนี้คือผู้ใหญ่ในวันข้างหน้าคือประโยคที่มักถูกกล่าวถึงบ่อยครั้ง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสังคมให้ความสำคัญกับเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อประเทศไทยได้ลงนามเป็นอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กในปี พ.ศ. 2549 การให้ความสำคัญด้านเด็กเริ่มปรากฏชัดขึ้นผ่านการทำงานคุ้มครองเด็ก การจัดตั้งหน่วยงานระดับกรมขึ้นมาเฉพาะด้านซึ่งคือกรมกิจการเด็กและเยาวชนสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ถึงกระนั้นยังพบสถิติการละเมิดเด็กและเยาวชน ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดขึ้นภายในครอบครัวซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญที่ขวางกั้นพัฒนาการของเด็กและเยาวชน ยงยุทธิ และสนประสิทธิ์ (2554) มองว่าความรุนแรงในครอบครัวและการละเมิดเด็กมีแนวโน้มที่จะขยายตัวอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับข้อมูลในปี พ.ศ. 2558 ของกรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว พบว่ามีผู้ใช้บริการเด็กถูกระทำความรุนแรงเข้ามาใช้บริการในโรงพยาบาลกว่า 10,712 รายในปี 2558 โดยเด็กที่เป็นผู้ถูกระทำมักจะเป็นเด็กเพศหญิง และ 9 ใน 10 ถูกกระทำจากคนบุคคลที่เด็กรู้จัก (กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว, 2558)

ดังนั้นภาครัฐ เอกชน และองค์กรระหว่างประเทศที่ทำงานด้านเด็กจึงพยายามหนุนเสริมมาตรการป้องกันแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนในสังคมไทย โดยให้ความสำคัญกับชุมชนมากขึ้น ซึ่งเทศบาลตำบลปลักแรด อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลกได้เริ่มพัฒนากลไกการคุ้มครองเด็กระดับตำบลขึ้นมาเพื่อสร้างพื้นที่ปลอดภัยให้กับเด็กในพื้นที่ผ่านการทำงานกับเครือข่ายที่หลากหลาย จากแต่เดิมที่จะเป็นการทำงานแยกส่วน ไม่ได้ผนึกกำลังเป็นทีมสหวิชาชีพเช่นในปัจจุบัน ซึ่งส่งผลให้

หน่วยงานด้านคุ้มครองเด็กและเยาวชนไม่สามารถดำเนินการเชิงรุกได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เพราะฉะนั้นการวิจัยชิ้นนี้จึงมุ่งที่จะศึกษาวิธีการทำงานของสหวิชาชีพที่พัฒนากำลังทำด้านงานคุ้มครองเด็ก รวมทั้งอุปสรรค และแนวทางพัฒนาการทำงานคุ้มครองเด็กในพื้นที่ ซึ่งหวังว่าผลการศึกษาคือจะช่วยหน่วยงานด้านคุ้มครองเด็กในชุมชนต่าง ๆ พัฒนาแนวทางการทำงานเพื่อคุ้มครองเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพถูกต้องตามหลักการด้านสิทธิเด็กและสร้างสรรค์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิธีการทำงานของทีมนักวิชาชีพชุมชนกับการคุ้มครองเด็ก
2. เพื่อสืบค้นอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำงานคุ้มครองเด็กเชิงพื้นที่
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างระบบการคุ้มครองเด็กเชิงพื้นที่

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

นักวิจัยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลกับโครงการวิจัยโดยใช้วิธีการคัดเลือกอย่างเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 6 คน ประกอบด้วย นักสังคมสงเคราะห์บ้านพักเด็กและครอบครัว 1 คน พยาบาลของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล 1 คน นักจิตวิทยาโรงพยาบาลในชุมชน 1 คน ผู้ปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) 1 คน และใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบอ้างอิงโดยบุคคล (Snowball Sampling) เพื่อคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลประเภท สมาชิกสภาเด็กและเยาวชน 1 คน และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจำนวน 1 คน เนื่องจากในพื้นที่มีประชากรกลุ่มนี้จำนวนหลายคน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยชิ้นนี้ใช้เครื่องมือในการวิจัยหลัก 2 ประการคือ 1) แบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นข้อคำถามลักษณะกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) และ 2) ตัวนักวิจัยเป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์เชิงลึก

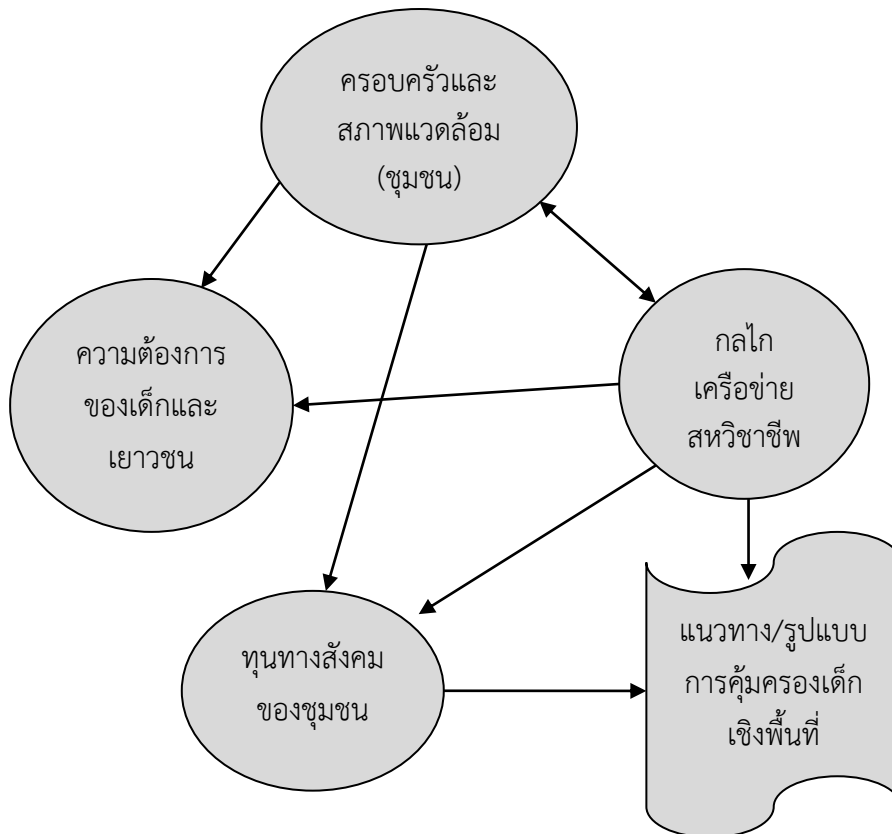
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

งานวิจัยชิ้นนี้ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยทั้ง 3 ข้อ โดยนักวิจัยเดินทางไปรวบรวมข้อมูลภาคสนามเพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลทั้ง 6 ประเภท โดยดำเนินการสัมภาษณ์ในสถานที่ปิด เป็นส่วนตัว และปลอดภัย (ตามข้อกำหนดที่ปรากฏในเอกสารจริยธรรมในการวิจัยในมนุษย์) ได้แก่ ห้องประชุมในหน่วยงานของผู้ให้ข้อมูล หรือในกรณีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านและสมาชิกสภาเด็กและเยาวชน ตำบลปลักแรดจะใช้พื้นที่สาธารณะที่มีความเป็นส่วนตัวและปลอดภัยในการสัมภาษณ์ โดยใช้เวลาสัมภาษณ์ประมาณ 90 นาที เป็นจำนวน 1-2 ครั้ง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เริ่มจากการจัดระเบียบข้อมูลที่ได้ เช่น การรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการจดบันทึกระหว่างการสัมภาษณ์ การจัดพิมพ์ข้อมูลการสัมภาษณ์จากไฟล์เสียงของเครื่องบันทึกเสียง ต่อมาคือการลงรหัสของข้อมูลซึ่งกำหนดรหัสตามคำสำคัญที่ปรากฏในคำถามการวิจัย คือ วิธีการทำงาน อุปสรรคในการทำงาน และแนวทางการพัฒนา พยายามมองหาข้อความที่อาจสื่อไปถึงคำสำคัญดังกล่าว จากนั้นจึงแยกประเภทข้อมูล วิเคราะห์โดยใช้แนวคิดทฤษฎีที่ปรากฏในวรรณกรรม จากนั้นจึงเขียนเป็นรายงานการวิจัยที่มีความสมบูรณ์ของข้อมูล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัยข้างต้น จะเห็นได้ว่าในการทำงานด้านเด็กและเยาวชน ในฐานะมนุษย์ในสังคมที่ไม่สามารถดูแลตนเองได้ในช่วงแรกของชีวิต และการที่จะเติบโตขึ้นมาเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศชาติจำเป็นต้องได้รับการดูแลจากหน่วยงานสังคมที่ใกล้ชิดที่สุดคือ ครอบครัว ไม่เพียงเท่านั้น สิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กซึ่งหมายถึง เพื่อนบ้าน มิตรสหาย และสถาบันทางสังคมต่างๆ ในชุมชนต่างมีอิทธิพลต่อการเติบโตของเด็กทั้งสิ้น แต่เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงทำให้เกิดปรากฏการณ์ที่ไม่พึงประสงค์กับเด็กและเยาวชน อาทิ หนีเรียน ออกจากระบบการศึกษาตั้งครรรณไม่วัยเรียน ถูกทำร้าย ยาเสพติด ส่งผลให้มีความจำเป็นต้องสร้างเครือข่ายซึ่งประกอบด้วยทีมสหวิชาชีพเข้ามาร่วมกันออกแบบระบบการคุ้มครองเด็กในพื้นที่ ไม่เพียงเท่านั้นกลไกนี้ก็จะเกิดขึ้นและทำงานได้ต้องอาศัยสิ่งที่เรียกว่าทุนทางสังคม ซึ่งปรากฏในชุมชนซึ่งมีอยู่ทั้งในครอบครัวและผู้ปฏิบัติงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีเครือข่ายความสัมพันธ์กว้างขวางและใกล้ชิดกับชุมชนอย่างมาก ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการสร้าง ออกแบบแนวทางและรูปแบบของระบบคุ้มครองเด็กที่มีประสิทธิภาพขึ้นในชุมชน

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. วิธีการทำงานของทีมสหวิชาชีพชุมชนกับการคุ้มครองเด็ก

แต่เดิมการทำงานด้านการคุ้มครองเด็กในพื้นที่จะไม่ได้บูรณาการเช่นปัจจุบันนี้ แต่หลังจากมีการขับเคลื่อนงานคุ้มครองเด็กโดยยูนิเซฟ (Unicef) ในช่วงพ.ศ. 2560 ได้มีการจัดอบรมให้ความรู้เรื่องสิทธิเด็กและการทำงานคุ้มครองเด็กขึ้นอย่างจริงจัง จึงเริ่มมีการร่วมมือกันเป็นทีมสหวิชาชีพเพื่อทำงานด้านเด็กและเยาวชนในพื้นที่ตั้งแต่นั้นมา จนเกิดเป็นขั้นตอนในการทำงานที่ชัดเจน แต่เดิมจากบ้านพักเด็กและครอบครัวเป็นหน่วยงานหลักซึ่งมีข้อจำกัดด้านทรัพยากรบุคคลทำให้ไม่

สามารถทำงานในเชิงพื้นที่ได้อย่างเต็มที่ เน้นการทำงานตั้งรับเป็นหลัก มีความห่างเหินจากพื้นที่ และมักจะรับเหตุจากสายด่วน 1300เป็นหลัก แต่หลังจากปี พ.ศ. 2560 อปท.ได้เข้ามามีส่วนร่วมในทีม ทำให้สามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานในชุมชนได้ดียิ่งขึ้น เนื่องจากจุดแข็งของอปท.อย่างหนึ่งที่บ้านพักเด็กและครอบครัวไม่มีก็คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นใกล้ชิดกับคนในพื้นที่ รู้จักเด็กและเยาวชนรวมถึงผู้ปกครอง ทำให้การเข้ามามีบทบาทในส่วนของการรับแจ้งเหตุและลงพื้นที่เป็นประโยชน์อย่างมาก โดยขั้นตอนในการทำงานคุ้มครองเด็กในช่วงเวลาที่ดำเนินการรวบรวมข้อมูล (พ.ศ.2564) มีดังนี้

1.1 ขั้นตอนการรับแจ้งเหตุ การบูรณาการงานคุ้มครองเด็กร่วมกับอปท.และชุมชนเข้ามาเป็นหนึ่งในทีมสหวิชาชีพคุ้มครองเด็กทำให้การรับแจ้งเหตุมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งช่องทางการแจ้งเหตุมี 7 ช่องทางประกอบด้วยโอเอสซีซี(ของโรงพยาบาล) สถานศึกษา ผู้นำชุมชน/อปท อาสาสมัคร สื่อโซเชียล และช่องทางดั้งเดิมคือบ้านพักเด็กและครอบครัว โดยตรงทั้งทาง1300 และการเดินเข้ามาใช้บริการ (Walk In) ซึ่งอปท.จะเข้ามามีบทบาทอย่างมากในขั้นตอนนี้ เนื่องจากการโดยปกติ อปท. จะมีหน้าที่ติดตามพฤติกรรมของเด็กในพื้นที่ร่วมกับทหาร ตำรวจอยู่แล้ว ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เรื่องการส่งเสริมพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ (พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล, 2537) เนื่องจากพันธกิจบางส่วนของอปท. ใกล้เคียงกับบ้านพักเด็กและครอบครัว การร่วมงานกันจึงทำให้ขั้นตอนการแจ้งเหตุเกิดขึ้นได้ฉับไวมากขึ้นอย่างมาก

1.2 การลงพื้นที่ กล่าวคือ หลังจากมีการจัดตั้งคณะทำงานสหวิชาชีพด้านคุ้มครองเด็ก ได้มีการการบูรณาการภาคส่วนอื่นเข้ามามากขึ้น ได้แก่อปท. ผู้ใหญ่บ้าน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น) และ อสม. (หน่วยงานด้านสาธารณสุขร่วมกับ รพ.สต.) และครู (กระทรวงศึกษาธิการ) ผู้ปกครองเข้ามาเป็นหนึ่งในกลไกการคุ้มครองเด็กในพื้นที่นอกจากช่วยเรื่องการเข้าถึงเหตุแล้ว ยังช่วยเรื่องการประเมินเบื้องต้น ดังนั้น กรณีที่เข้ามาถึงบ้านพักเด็กจึงเป็นกรณีที่ค่อนข้างมีความซับซ้อนเกินกว่าที่อปท.และชุมชนจะจัดการ ซึ่งในขั้นตอนนี้จะต้องใช้ความร่วมมือจากสหวิชาชีพเพื่อลงพื้นที่ สืบค้นข้อเท็จจริงนอกจากการลงพื้นที่หลังจากการแจ้งเหตุแล้ว ยังมีการทำงานเชิงรุกโดยการร่วมเด็กและเยาวชนในพื้นที่ (สมาชิกสภาเด็กและเยาวชน) ในการค้นหาและคัดกรองเด็กที่อาจประสบปัญหาโดยใช้เครื่องมือที่เรียกว่า Cmst (Child Maltreatment Surveillance Tool) อีกด้วย

1.3 ขั้นตอนการประเมิน การบูรณาการงานเข้ากับอปท.และชุมชนขยายให้เกิดการพัฒนาการประเมินออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นประเมินเบื้องต้นโดยอปท.และผู้นำชุมชนดำเนินการประเมินและให้การช่วยเหลือ/ส่งต่อ แต่ในกรณีที่เป็นการยุ่งยากซับซ้อนอปท.จะส่งเรื่องต่อบ้านพักเด็กและครอบครัวเพื่อให้ทีมสหวิชาชีพอีกทีมหนึ่งประกอบด้วยนักสังคมสงเคราะห์ นักจิตวิทยา พยาบาล และแพทย์เป็นผู้ประเมิน และอปท.จะเปลี่ยนบทบาทของตนเองเป็นผู้ให้ข้อมูลกับทีมสหวิชาชีพดังกล่าว หลังจากนั้นเด็กก็จะเข้าสู่กระบวนการหลักของบ้านพักเด็กและครอบครัวต่อไป

1.4 ทีมสหวิชาชีพร่วมกันจัดทำแผนพัฒนารายบุคคล ในกรณีที่เด็กต้องพักในบ้านพักเด็กนั้น เด็กแต่ละคนจะมีระยะเวลาที่ต้องอยู่ที่บ้านพักเด็กแตกต่างกันออกไปตั้งแต่ 3 เดือน 6 เดือน และ 9 เดือน

1.5 ติดตามและประเมินผลการทำงาน หลังจากที่ทีมสหวิชาชีพได้ให้บริการตามแผนพัฒนารายบุคคลแล้ว นักสังคมสงเคราะห์และนักจิตวิทยาจะมีหน้าที่เป็นผู้จัดการรายกรณีเพื่อติดตามเด็กอย่างต่อเนื่อง โดยก่อนที่จะส่งเด็กกลับสู่ครอบครัวจะต้องเชิญผู้ปกครองมาพูดคุย ชี้แจงให้เกิดความเข้าใจถึงการเลี้ยงดูในอนาคต และบริการที่บ้านพักเด็กและครอบครัวได้จัดให้

สรุป การทำงานคุ้มครองเด็กในชุมชนนั้นมีกระบวนการทำงานที่เป็นทีมสหวิชาชีพมาแต่เดิมตามกลไกการให้บริการของบ้านพักเด็กและครอบครัวอันเป็นผลมาจากการลงนามในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก แต่หลังจากปี พ.ศ. 2560 ได้มีการบูรณาการงานคุ้มครองเด็กเข้ากับหน่วยงานภาคส่วนอื่นเพิ่มเติม ได้แก่ อปท. ผู้นำชุมชน อสม.รวมไปถึงครู ซึ่งเป็นการขยายและเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการรับเรื่อง ส่งผลให้รัฐสามารถให้บริการคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

2. อุปสรรคที่เกิดขึ้นในการทำงานคุ้มครองเด็กเชิงพื้นที่

ผลการศึกษาพบว่า แม้การบูรณาการสหวิชาชีพจะช่วยให้เข้าถึงเด็กและเยาวชนในพื้นที่ได้มากขึ้น มีประสิทธิผลที่ดีขึ้น ทว่ายังมีประเด็นบางอย่างที่เป็นอุปสรรคในการทำงานร่วมกันดังนี้

2.1 ความเป็นเอกภาพของมุมมองต่อสิทธิเด็กและวิธีการปฏิบัติงานของสหวิชาชีพ

ความเป็นเอกภาพของมุมมองต่อสิทธิเด็กและวิธีการปฏิบัติงานของสหวิชาชีพ กล่าวคือ การทำงานด้านเด็กและเยาวชนนั้นในบริบทหนึ่งมีจุดเริ่มต้นมาจากการลงนามในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ซึ่งนำไปสู่การกำหนดกรอบการทำงาน ความเชื่อ ค่านิยมต่อการสิทธิเด็กเอาไว้อย่างหนึ่ง กับการทำงานของอปท.และชุมชนที่มีมุมมองและการทำงานต่อสิทธิเด็กและเยาวชนอีกชุดหนึ่ง

นอกจากนั้น ความแตกต่างเรื่องหลักการรักษาความลับในการปฏิบัติงานเป็นอุปสรรคในกระบวนการทำงานร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเผยแพร่รูปภาพของตัวผู้ป่วย ซึ่งแม้จะไม่สามารถระบุได้ว่าเป็นใครก็ต้องผ่านการขออนุญาตผู้ป่วยก่อนเสมอ (สุริย์ ธรรมิกบวร, 2558, ออนไลน์) ในทำนองเดียวกันแพทย์จะต้องปกป้องข้อมูลของผู้ป่วยไม่ให้ถูกเปิดเผยออกไปและจะต้องไม่นำข้อมูลที่รับจากผู้ป่วยกลายเป็นที่เปิดเผยต่อสาธารณชน (ศักดิ์ สติธธิ์, 2550) เช่นเดียวกับในหลักจรรยาบรรณต่อผู้ใช้บริการของผู้ประกอบวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ (ข้อบังคับสภาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสังคมสงเคราะห์, 2562) ในขณะที่อปท. ผู้นำชุมชน ไม่ได้มีข้อกำหนดจรรยาบรรณเรื่องการรักษาความเป็นส่วนตัวในการทำงานคุ้มครองเด็ก

ดังนั้นด้วยความแตกต่างทั้งมุมมองต่อสิทธิเด็กและหลักจรรยาบรรณที่ต่างกันจึงทำให้การร่วมงานกันในบางกรณีอาจเกิดความไม่สบายใจของผู้ปฏิบัติที่ จึงจำเป็นต้องรักษาจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของตน เช่น บทสัมภาษณ์ของวรรณ (นามสมมติ) ต่อไปนี้

“มีบางเคสที่จะไม่ลงเยี่ยมบ้าน รวบรวมข้อเท็จจริงร่วมกับอปท. เช่นเกี่ยวกับในเรื่องเพศ เพราะว่าแต่ถ้าเกิดมีคนแจ้งมา เราก็จะไปก็จะไปให้เงียบที่สุด โดยส่วนมากก็เป็นเรื่องเพศกับเรื่องทำร้ายร่างกาย เราก็ต้องดูก่อนเพราะมันเป็นเรื่องของสิทธิเด็ก เราไม่สามารถที่จะเอาอะไรไปลงโซเชียล มีเดียได้ เราก็เข้าใจบางอปท. (อาสาสมัครโครงการวิจัยไม่ได้เจาะจงว่าเป็นเทศบาลตำบลใด) นะคะ ว่าเขาคงก็ต้องการที่จะโชว์ผลงานเขา การถ่ายรูปการลงไปเยี่ยมบ้านแล้วก็ลงเฟสบุ๊ก บางครั้งแท็กเจ้าหน้าที่ บางครั้งแท็กบ้านพักเด็กด้วยซึ่งเราคิดว่าไม่ต้องแท็กเราก็ได้ ถ้าเป็นแบบว่าครอบครัวยากจนอะไรแบบนี้ ถ้าถ่ายแล้วเพียงแค่อามาลงในรายงานของหน่วยงานก็ถ่ายไปเถอะ”

2.2 ความกังวลต่อความยั่งยืนของระบบคุ้มครองเด็ก

ความกังวลต่อความยั่งยืนของระบบคุ้มครองเด็ก เนื่องจากอัตรากำลังของนักสังคมสงเคราะห์ที่มีสัดส่วนที่น้อยมากกว่างานที่มี เพราะหากเทียบกับมาเลเซียมีถึง 21.56 คนต่อประชากร 100,000 คน ในขณะที่ไทยมี 4 คนต่อประชากร 100,000 คน ดังนั้นจึงต้องบูรณาการคุ้มครองเด็กร่วมกับหน่วยงานในท้องถิ่น ซึ่งที่ผ่านมาอปท.ให้ความร่วมมืออย่างดีจึงส่งผลให้ระบบคุ้มครองเด็กของพื้นที่พัฒนาไปอย่างมาก แต่ผลการศึกษากลับสะท้อนให้เห็นอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตคือ การทำงานคุ้มครองเด็กของอปท.นั้นเกี่ยวข้องกับการเมืองท้องถิ่น ถ้าหากมีการเปลี่ยนผู้นำในท้องถิ่นเกิดขึ้นมีโอกาสด้านคุ้มครองเด็กที่พัฒนามาตั้งแต่ พ.ศ. 2560 นั้นจะไม่สามารถดำเนินการอย่างเข้มข้นได้อีกต่อไปเนื่องจากเป็นงานที่ละเอียดอ่อน และอาจถูกชาวบ้านมองว่าเป็นบทบาทที่ก้าวร้าวเรื่องส่วนบุคคล ซึ่งจะส่งผลต่อความนิยมในตัวของผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งในพื้นที่ได้

2.3 การขาดทรัพยากรเพื่อใช้ในการคุ้มครองและพัฒนาเด็กในพื้นที่ร่วมกัน

การขาดทรัพยากรเพื่อใช้ในการคุ้มครองและพัฒนาเด็กในพื้นที่ร่วมกัน ผลการศึกษาพบว่า แม้หน่วยงานภาครัฐจะมีทรัพยากรสำหรับการคุ้มครองเด็ก แต่ในบางกรณีที่อปท.ตัดสินใจไม่ส่งเด็กที่ประสบปัญหาเข้าระบบคุ้มครองเด็ก (เพราะปัญหาไม่ซับซ้อน) อปท.เองก็ไม่มีทรัพยากรอย่างเฉพาะเจาะจงที่เหมาะสมและยืดหยุ่นพอที่ใช้เพื่อส่งเสริมเด็ก ส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานของอปท.ต้องใช้เงินส่วนตัวในการสร้างสรรค์บริการทางสังคม/สวัสดิการเด็ก จนอาจกล่าวได้ว่าการที่สามารถบูรณาการระบบคุ้มครองเด็กในพื้นที่ได้นั้นเป็นเพราะผู้ปฏิบัติงานของอปท.คนนี้เพียงคนเดียว

2.4 การขาดความรู้ของผู้ปกครอง-ผู้ดูแลรุ่นปู่ย่าตายาย

การขาดความรู้ของผู้ปกครอง-ผู้ดูแลรุ่นปู่ย่าตายาย ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า เพราะผลของการพัฒนาที่ตั้งแรงงานหนุ่มสาวเข้าไปในตัวเมือง ส่งผลให้ภาระการดูแลเด็กตกเป็นของคนรุ่นปู่ย่าตายาย ซึ่งไม่มีองค์ความรู้การเลี้ยงดูเด็กตามหลักวิทยาศาสตร์ยุคสมัยใหม่ เช่นขาดความรู้เรื่องพัฒนาการเด็ก ขาดการเอาใจใส่ (กล่าวคือพ่อแม่อาจส่งของเล่น

กระตุ้นพัฒนาการมาให้ แต่ผู้ปกครองไม่ศึกษาคู่มือในการเล่น ปล่อยให้เด็กเล่นลำพัง) ขาดความเข้าใจถึงความสำคัญของการศึกษา นอกจากนั้นคนในชุมชนยังมองว่าเด็กเป็นสมบัติของครอบครัวส่งผลให้ครอบครัวไม่ให้ความร่วมมือกับเครือข่ายคุ้มครองเด็กในพื้นที่

สรุปการทำงานคุ้มครองเด็กในพื้นที่ยังมีอุปสรรคในการดำเนินการหลายประการ ซึ่งหากพิจารณาจะพบว่าบางข้อมีความเกี่ยวข้องกัน กล่าวคือการการงานคุ้มครองเด็กนั้นจำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรจำนวนมาก แต่เนื่องจากหน่วยงานที่มีพันธกิจโดยตรงเช่นบ้านพักเด็กและครอบครัวนั้นมีบุคลากรไม่เพียงพอ ทำให้ต้องอาศัยความร่วมมือจากภาคส่วนอื่น ๆ (รวมไปถึงครอบครัว) ซึ่งมีความแตกต่างกันในมุมมองต่อเด็กและเยาวชน จึงทำให้แนวปฏิบัติของแต่ละวิชาชีพมีความต่างกัน และขัดกับหลักพื้นฐาน ค่านิยมของการทำงานด้านเด็กในระดับสากล นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลยังมีความกังวลเรื่องความต่อเนื่องของการทำงานเพราะงานลักษณะดังกล่าวเกี่ยวข้องกับประเด็นทางการเมืองท้องถิ่น

3. แนวทางการเสริมสร้างระบบการคุ้มครองเด็กเชิงพื้นที่

จากการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างระบบการคุ้มครองเด็กเชิงพื้นที่ พบว่า

3.1 นอกเหนือจากการออกแบบระบบการทำงานร่วมกันแล้ว สหวิชาชีพรวมถึงอปท.และภาคส่วนต่าง ๆ ในชุมชนต้องร่วมกันออกแบบมาตรฐานการปฏิบัติงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นของจรรยาบรรณในการทำงานร่วมกัน เพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็ก ครอบครัว อีกทั้งยังลดความรู้สึกไม่สบายใจในการทำงานร่วมกันในกรณีที่เป็เด็กถูกล่วงละเมิด ทำร้าย ทารุณกรรม

3.2 ผลักดันให้กลไกการคุ้มครองเด็กที่ได้พัฒนาร่วมกันกับทีมสหวิชาชีพกลายเป็นหนึ่งในภาระกิจของท้องถิ่น เพิ่มทรัพยากรให้ท้องถิ่นเพื่อที่จะสามารถให้บริการทางสังคม/สวัสดิการให้กับเด็กและเยาวชนในพื้นที่ซึ่งไม่ได้ประสบปัญหารุนแรงซับซ้อนถึงขั้นต้องใช้บริการบ้านพักเด็กและครอบครัว เช่นเด็กที่หนีเรียน หรือเสี่ยงต่อการหลุดออกจากระบบการศึกษา

3.3 สร้างความเข้าใจต่อผู้ปฏิบัติงานด้านคุ้มครองเด็ก และคนในชุมชนเกี่ยวกับมุมมองด้านสิทธิเด็กให้มีมุมมองที่ใกล้เคียงกันตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เพื่อเปลี่ยนความคิดเกี่ยวกับเด็กจากเด็กเป็นสมบัติของครอบครัวไปสู่เด็กเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่าของสังคม เพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กให้กับคนรุ่นปู่ย่า ตายาย

หากพื้นที่สามารถพัฒนาการคุ้มครองเด็กตามแนวทางการพัฒนาทั้ง 3 ข้อข้างต้นได้สำเร็จ จะส่งผลให้เด็กและเยาวชนสามารถเป็นพลเมืองที่มีประสิทธิภาพของชุมชน และสังคม ดังนั้น ทุกๆ แนวทางที่เสนอจึงมีความสำคัญ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่ากลไกการทำงานคุ้มครองเด็กในพื้นที่ ได้พัฒนามาจากกรอบการทำงานคุ้มครองเด็กตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก 2546 แต่ได้มีการเพิ่มเติมโดยบูรณาการร่วมกับการทำงานของอปท.ในขั้นตอนการแจ้งเหตุ รวมไปถึงการลงพื้นที่เพื่อรวบรวมข้อมูลข้อเท็จจริง ซึ่งสอดคล้องกับจุฑา ญาณทัสนะสกุล (2559) ที่กล่าวว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ลำปาง) มีการตั้งศูนย์รับแจ้งเหตุ หน่วยเฝ้าระวังในชุมชนโดยผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง เพื่อให้ส่งเรื่องตามลำดับขั้น แต่ผลการศึกษาชิ้นนี้ได้ฉายภาพรายละเอียดของการปฏิบัติงานจริงในพื้นที่ของอปท.ว่าไม่ได้เป็นลักษณะของการตั้งรับปัญหา แต่เป็นการเข้าไปค้นหาปัญหาร่วมกับภาคส่วนอื่นเพื่อค้นหาเด็กที่อาจจะมีปัญหาจำเป็นต้องได้รับการคุ้มครองสวัสดิภาพ อีกทั้งกลไกการคุ้มครองเด็กของสหวิชาชีพในงานชิ้นนี้ต่างจากทิตยาภรณ์ ดีแก้ว (2559) เพราะไม่ได้สะท้อนถึงประเด็นปัญหาเรื่องการประสานงานระหว่างทีมสหวิชาชีพ และการดึงเอาอปท.รวมถึงสมาชิกชุมชนมาร่วมอยู่ในกลไกแจ้งเหตุนั้นถือเป็นการใช้ประโยชน์จากทุนทางสังคม (Social Capital) ที่ชุมชนมีได้อย่างเกิดประโยชน์

ปัญหาและอุปสรรคในการบูรณาการคุ้มครองเด็กกับสหวิชาชีพในงานวิจัยชิ้นนี้มีทั้งหมด 4 ประเด็น ซึ่งในบางประเด็นสอดคล้องกับงานวิจัยชิ้นอื่นๆ ได้แก่ 1) ความเข้าใจเรื่องสิทธิเด็กและหลักการรักษาความลับ ซึ่งใกล้เคียงกับผลการศึกษาของ วันดี ปริชาชวลิต (2550) อ้างถึงใน ทิตยาภรณ์ ดีแก้ว (2559) ซึ่งกล่าวว่าเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดความรู้เกี่ยวกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก อย่างไรก็ตามงานชิ้นนี้เห็นต่างจากวันดี ปริชาชวลิต (2550) อ้างถึงใน ทิตยาภรณ์ ดีแก้ว (2559) เนื่องจากผู้ศึกษาเห็นว่าอปท.และชุมชนสามารถมีบทบาทในการคุ้มครองเด็กได้ เพียงแต่ต้องวางกรอบ

มาตรฐานการทำงานร่วมกันที่ชัดเจน 2) ผลการศึกษาสะท้อนผู้ปฏิบัติงานจากอปท.มีความกังวลต่อยั่งยืนของคณะทำงาน คุ่มครองเด็ก ซึ่งแม้จะมีการบรรจุเข้าไปในแผนของหน่วยงาน แต่ความทุ่มและประสพการณ์ของคนทำงาน อปท. ก็มีความสำคัญ อาจไม่มีใครมีสานต่องานคุ่มครองเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับจุฑา ญาณทัสนะสกุล (2559) ที่กล่าวว่าการทำงานด้าน คุ่มครองเด็กเป็นงานที่ซับซ้อน ต้องมีความเชี่ยวชาญ และถ้าผู้ปฏิบัติงานมีความชำนาญ มีประสพการณ์ก็จะทำให้อุปสรรคนั้นน้อย ไม่เพียงเท่านั้น ผู้บริการเองก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความยั่งยืนของการคุ่มครองเด็ก แต่ผลการศึกษาในข้อนี้สะท้อนแง่มุมที่แตกต่างไปจากจุฑา ญาณทัสนะสกุล (2559) 3) ด้านข้อจำกัดด้านทรัพยากรของอปท.เองที่มีน้อยและไม่ยืดหยุ่นนั้น สอดคล้องกับที่สรุปว่าปัญหาอุปสรรคหนึ่งของการดำเนินงานคุ่มครองเด็กไปปฏิบัติในชุมชนของท้องถิ่นคือปัญหาเรื่องการสนับสนุนนโยบาย บุคลากรและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่องานคุ่มครองเด็ก (สุภรณ์ วัฒนจิง, 2556) และ 4) ความรู้เกี่ยวกับสิทธิเด็กของผู้สูงอายุ สอดคล้องกับพิทักษ์ ศิริวงศ์ และนิรศรา แก้วทิพย์ (2560) ในบางประเด็นคือผู้ปกครองรุ่นปู่ย่าตายายประสพปัญหาในการเลี้ยงหลานในเรื่องการกิน ซึ่งผู้สูงอายุมีวิธีการเลี้ยงดู ป้อนอาหารให้กับลูกของตนเองต่างจากที่เด็กยุคปัจจุบันต้องการ

แนวทางการพัฒนาเพื่อส่งเสริมระบบคุ่มครองเด็กในชุมชนนั้น บางแนวทางสอดคล้องกับงานวิจัยอื่นๆ เช่น ประเด็นเรื่องการเพิ่มทรัพยากรด้านคุ่มครองเด็กให้กับอปท.มากขึ้นนั้นเป็นไปในทิศทางเดียวกับสุภรณ์ วัฒนจิง (2556) ส่วนแนวทางการกำหนดกรอบ มาตรฐานทางจรรยาบรรณในการปฏิบัติงานของทีมสหวิชาชีพนั้นยังไม่มีงานวิจัยใดเสนอแนวทางการพัฒนาลักษณะนี้ และสุดท้ายการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเรื่องสิทธิเด็กให้กับชุมชน ซึ่งเป็นมุมมองเดียวกับการทำงานของหน่วยงานด้านเด็ก เยาวชน หลายแห่งเช่นมูลนิธิเด็กโสสะแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์ กล่าวว่า “เพราะเป็นเด็ก จึงถูกมองข้ามและเอาเปรียบ” สิ่งเหล่านี้ต้องไม่เกิดขึ้น เด็กๆ เองควรรับรู้ถึงสิทธิของตนเอง โดยเฉพาะผู้ใหญ่ ผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็ก ยิ่งจำเป็นต้องรับรู้และเข้าใจเรื่องสิทธิเด็ก ทุกคนควรหันมาตระหนัก และให้ความสำคัญเรื่องสิทธิเด็กอย่างจริงจัง (มูลนิธิเด็กโสสะแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์, 2565) และตรงกับที่ณิชา บูรณสิงห์ (2558) กล่าวว่า การทอดทิ้งเด็กส่วนหนึ่งเกิดจากตายายขาดความรู้ในการเลี้ยงดูเด็ก ทำให้เด็กมีพัฒนาการล่าช้ากว่าวัย เป็นโรคแทรกซ้อนต่างๆ ซึ่งจำเป็นต้องผลักดันให้สังคมและชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการศึกษาได้แสดงให้เห็นความรู้ชุดใหม่ ดังต่อไปนี้

1. การทำงานด้านคุ่มครองเด็กแม้เป็นงานที่มีความสำคัญ แต่การที่จะนำระบบคุ่มครองเด็กไปปฏิบัติในชุมชนอย่างเข้มขันโดยเฉพาะการทำงานเชิงรุกนั้นเป็นเรื่องที่ยากลำบาก เนื่องจากเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ซึ่งชุมชนมองว่าเป็นการก้าวก่ายความเป็นส่วนตัว ทำให้สหวิชาชีพทำงานได้ยากแม้กระทั่งอสม.ที่คุ้นเคยกับชุมชนก็ยังไม่ได้รับการเปิดรับอย่างเต็มที่ อีกทั้งยังเป็นประเด็นเกี่ยวข้องกับการเมืองท้องถิ่น เนื่องจากวิตกว่าการสนับสนุนการคุ่มครองเด็กเช่นนี้ จะสร้างความไม่พอใจให้กับประชาชนในพื้นที่ อันส่งผลต่อความนิยมในการเลือกตั้ง
2. ผู้ปฏิบัติงานของอปท.มีความใกล้ชิด สนับสนุนกับคนในชุมชนมากที่สุด เจ้าหน้าที่อปท.บางท่านสามารถจดจำได้ว่าเด็กคนใดมาจากครอบครัวใด บ้านหลังใด และยังสามารถแยกแยะเด็กในชุมชนและเด็กนอกชุมชนได้อีกด้วย ดังนั้นการทำงานคุ่มครองเด็กในทุกๆ ที่ควรจะบูรณาการงานร่วมกับอปท.
3. จรรยาบรรณในการปฏิบัติงานเป็นประเด็นที่ผู้ปฏิบัติงานทุกวิชาชีพให้ความสำคัญ (อาชีพที่มีสภาวิชาชีพรองรับ) ซึ่งจะกำหนดแนวปฏิบัติให้กับผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพนั้นๆ ซึ่งสามารถกลายเป็นประเด็นกลืนไม่เข้าคายไม่ออกระหว่างทีมสหวิชาชีพได้เมื่อผู้ปฏิบัติงานแต่ละฝ่ายตระหนักถึงหลักจรรยาบรรณที่แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การทำงานคุ่มครองเด็กของพื้นที่เทศบาลตำบลปลักแรด อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลกมีการพัฒนาผ่านการบูรณาการร่วมกับอปท.และชุมชนอย่างเป็นทางการตั้งแต่ พ.ศ. 2560 ซึ่งเป็นผลประโยชน์ต่อระบบคุ่มครองเด็กในพื้นที่อย่างมาก เนื่องจากอปท.และชุมชนสามารถเข้ามาบูรณาการและขยายช่องทาง/วิธีการให้การรับแจ้งเหตุ

ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังสามารถอำนวยความสะดวกในการลงพื้นที่รวบรวมข้อมูลอย่างดียิ่ง ก่อนที่จะมีการประเมินและส่งต่อเด็กที่ประสบปัญหาเข้าสู่ระบบคุ้มครองเด็กของบ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดพิษณุโลกต่อไป

การบูรณาการภาคส่วนในการทำงานคุ้มครองเด็กมีปัญหาอุปสรรคต่างๆ คือ ปัญหาด้านมุมมองต่อสิทธิเด็ก และหลักการทางจรรยาบรรณของทีมนักวิชาชีพที่ไม่เป็นเอกภาพ ปัญหาด้านความยั่งยืนของระบบคุ้มครองเด็ก ปัญหาด้านทรัพยากรเพื่อใช้ในการคุ้มครองและพัฒนาเด็ก และปัญหาด้านความรู้ของผู้ปกครอง-ผู้ดูแลรุ่นปู่ย่าตายาย

แนวทางการพัฒนา ประกอบด้วย ทีมนักวิชาชีพต้องสร้างมาตรฐานในการปฏิบัติงานร่วมกัน การสนับสนุนทรัพยากรให้กับอปท.เพื่อแก้ไข-พัฒนาเด็กที่ไม่ได้เข้าสู่ระบบคุ้มครองเด็ก และสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิเด็ก พัฒนาการเด็ก ให้กับครอบครัวโดยเฉพาะผู้ปกครองรุ่นปู่ย่าตายาย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1. เด็กคือประชากรที่มีความสำคัญของสังคม และจากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่ายังไม่มีกรวางแนวปฏิบัติร่วมกันในการทำงานคุ้มครองเด็กของวิชาชีพที่แตกต่างกัน การทำงานคุ้มครองเด็กเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน ดังนั้นควรขยายเครือข่ายการทำงานคุ้มครองเด็กออกไปให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ รวมถึงสร้างแนวปฏิบัติทางจรรยาบรรณร่วมกัน

1.2. จากการศึกษาแสดงให้เห็นชัดเจนว่า หน่วยงานด้านเด็กในพื้นที่ไม่มีทรัพยากรของตนเองเพียงพอ ดังนั้นการร่วมงานกับหน่วยงานที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดอย่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นกลไกสำคัญต่อการทำงานเชิงรุกด้านคุ้มครองเด็กในพื้นที่ ดังนั้นจึงควรบรรจุตำแหน่งนักสังคมสงเคราะห์ในท้องถิ่นมากขึ้น เพื่อที่จะมีบุคลากรที่มีแนวคิด ทักษะที่ที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงานคุ้มครองเด็กในพื้นที่

1.3. รัฐสนับสนุน เปิดโอกาสให้ภาคประชาชนเข้ามาจัดสรรบริการด้านสวัสดิการเด็กในพื้นที่ต่างจังหวัดมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

2.1. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้อยู่ช่วงสถานการณ์โควิด-19 ทำให้การรวบรวมข้อมูลทำได้เพียงการสัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคล ซึ่งนักวิจัยเห็นว่านอกจากการสัมภาษณ์เชิงลึกแล้ว การทำการสนทนากลุ่มยังเป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลหนึ่งที่จะช่วยให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนมากขึ้น

2.2. จากการศึกษาพบประเด็นปลีกย่อยที่มีความสำคัญน่าศึกษาต่อ ได้แก่ ประเด็นการใกล้ชิด โน้มน้าวของชุมชนต่อเยาวชนที่ตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ให้ตั้งครรภ์ต่อ ซึ่งเป็นวิธีการที่ขัดกับหลักการเรื่องการยุติการตั้งครรภ์ของกลุ่มสนับสนุนทางเลือกของผู้หญิง (Pro-Choice)

เอกสารอ้างอิง

- กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2558). *รายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านความรุนแรงในครอบครัวสำหรับการรายงานตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวพ.ศ. 2550 ประจำปี 2558* (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- ข้อบังคับสภาวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ พ.ศ. 2562. (19 มีนาคม 2562). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 136. ตอนที่ 67ง. หน้า 31-33.
- จุฬา ญาณทัสนะสกุล. (2559). *ความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลำปางตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546*. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).
- ณิชา บุณยสิงห์. (2558). *เด็กถูกทอดทิ้ง: ปัญหาที่สังคมต้องเยียวยา*. สืบค้น 16 กรกฎาคม 2564. จาก https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_dl_link.php?nid=28661.

- ทิตยาภรณ์ ดีแก้ว. (2559). การศึกษาประสิทธิภาพกลไกการคุ้มครองเด็กของพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ภายใต้การปฏิบัติงานของบ้านพักเด็กและครอบครัว: กรณีศึกษาพื้นที่จังหวัดน่าน. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).
- พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537. (26 พฤศจิกายน 2537). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 111 ตอนที่ 53ก. หน้า 11-17.
- พิทักษ์ ศิริวงศ์ และ นิรศรา แก้วทิพย์. (2560). สภาพการณ์และแนวทางการปรับตัวของผู้สูงอายุที่เปราะบางในเจนเนอเรชัน ซี ในอำเภอโคกสำโรง จังหวัดลพบุรี. ใน การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 9 “ราชมงคลสร้างสรรค์นวัตกรรมที่ยั่งยืนสู่ประเทศไทย 4.0. (น.1590-1597). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- มูลนิธิเด็กโสสะแห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์. (2565). สิทธิเด็ก เรื่องของเด็กและเยาวชนที่ผู้ใหญ่ไม่ควรมองข้าม. สืบค้น 5 มกราคม 2565. จาก <https://www.sosthailand.org/about-us/advocacy/child-rights-adults-should-not-overlook>.
- ยงยุทธ แสนประสิทธิ์. (2554). รูปแบบการป้องกันปัญหาความรุนแรงในครอบครัวโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน:กรณีศึกษาชุมชนแห่งหนึ่งในจังหวัดปทุมธานี. (วิทยาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- วรรณานา (นามสมมุติ). (2564). นักสังคมสงเคราะห์. *สัมภาษณ์*. 2 กุมภาพันธ์ 2564.
- ศักดิ์ดา สถิตเรืองชัย. (2550). การรักษาความลับของผู้ป่วย. *เวชบันทึกศิริราช*, 2(2), 78-83.
- สุภรณ์ วัฒนจิง. (2556). การดำเนินงานคุ้มครองเด็กในชุมชนตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ของผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).
- สุรีย์ ธรรมิกบวร. (2558). สิทธิผู้ป่วยและจรรยาบรรณวิชาชีพ. สืบค้น 20 มิถุนายน 2564. จาก <http://www.nurse.ubu.ac.th/sub/knowledgedetail/03022015.pdf>.